

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Medunarodni
krivični sud za
bivšu Jugoslaviju

Press Release . Communiqué de presse . Saopštenje za javnost

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

TRIAL CHAMBERS

CHAMBRES DE 1ere INSTANCE

PRETRESNA VIJEĆA

Hag, 13. novembra 2001.

CC/P.I.S./635-t

PRESUDA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV DUŠKA SIKIRICE, DAMIRA DOŠENA I DRAGANA KOLUNDŽIJE

- *Duško Sikirica je osuđen na 15 godina zatvora*
- *Damir Došen je osuđen na 5 godine zatvora*
- *Dragan Kolundžija je osuđen na 3 godine zatvora*

U nastavku ćete naći sažetak zaključaka Pretresnog vijeća III pročitani od strane sudije Patricka Robinsona, predsjedavajućeg sudije Pretresnog vijeća III, na zasjedanju u utorak 13. novembra 2001. godine. Članovi Pretresnog vijeća III su takođe bili sudija Richard May i sudija Mohamed El Habib Fassi Fihri. Ovaj sažetak ne čini dio presude o kazni. Kako je ukazao sudija Robinson: "Jedina autoritativna verzija odluka Pretresnog vijeća i njihovih obrazloženja sadržana je u pismenoj presudi."

PROCEDURALNI KONTEKST

Trojica optuženih terete se za krivična djela za koja se tvrdi da su bila počinjena nad nesrpskim stanovništvom u općini Prijedor u sjeverozapadnoj Bosni i Hercegovini, i konkretno, u zatočeničkom objektu poznatom pod nazivom logor Keraterm, tokom perioda od tri mjeseca u ljeto 1992.

Duško Sikirica, za koga se tvrdi da je bio zapovjednik logora Keraterm, na početku je optužen za genocid, progon kao zločin protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja. Damir Došen i Dragan Kolundžija, za koje se tvrdi da su bili vode smjena u logoru Keraterm, optuženi su za progon kao zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja. Nakon prijedloga za donošenje oslobađajuće presude po završetku izvođenja dokaza optužbe, Vijeće je odbacilo tačke optužnice kojima se optuženi Duško Sikirica tereti za genocid, a Damir Došen za mučenje, nečovječna djela i okrutno postupanje.

Dana 31. augusta, nakon izvođenja dokaza odbrane za Sikiricu i Došena, optuženi Kolundžija i optužba zajedno su dostavili podnesak kojim su Vijeće obavijestili da je optuženi odlučio izjasniti se krivim po optužbi za progon. Nakon toga, na raspravi pred Vijećem, Kolundžija se izjasnio krivim po tački 3 optužnice, naime za progon kao zločin protiv čovječnosti. Nakon što je Pretresno vijeće prihvatilo to izjašnjavanje o krivici, optužba je povukla preostale tačke protiv Dragana Kolundžije.

Dana 7. septembra 2001., dostavljeni su zasebni zajednički podnesci optužbe i dvojice optuženih, Sikirice i Došena, kojima se na sličan način Vijeće obavještava da su se oni odlučili izjasniti krivim za optužbu za progon. Zatim se, na raspravi pred Vijećem, svaki od ove dvojice optuženih izjasnio krivim po tački 3 optužnice, to jest za progon kao zločin protiv čovječnosti. Nakon što je Pretresno vijeće prihvatilo ta izjašnjavanja o krivici, optužba je povukla preostale tačke protiv Duška Sikirice i Damira Došena.

Rasprava o kazni održana je 8. i 9. oktobra a, osim iznošenja završnih riječi strana, svaki od osuđenih takođe je Vijeću dao izjavu kojom izražava kajanje.

Adresa na Internetu: <http://www.un.org/icty>

Public Information Services/Press Unit/Služba za informiranje javnosti

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31 70 512 5356; 512 5343 Fax: +31 70 512 5355

U skladu s praksom ovoga Suda, ja ću na ovoj sjednici ukratko iznijeti nalaze Pretresnog vijeća u ovom predmetu. Naglašavam da je ovo samo sažetak i da on nije dio Presude o kazni. Jedini mjerodavni iskaz zaključaka Pretresnog vijeća i razloga zbog kojih je došlo do tih zaključaka nalazi se u pismenoj presudi. Strane će na završetku ove sjednice dobiti kopije te presude.

Ova presuda o kazni temelji se na tome što je Pretresno vijeće prihvatilo potvrdna izjašnjenja o krivici svakog od optuženih, tome što se ono uvjerilo u činjeničnu osnovu terećenih krivičnih djela, i na tome što su trojica optuženih nakon toga proglašeni krivim po točki 3 optužnice za progon kao zločin protiv čovječnosti prema članu 5 Statuta.

S tim u vezi, Pretresno vijeće smatra da, iako je moglo odbaciti potvrdna izjašnjenja o krivici, jednom kad ih je prihvatilo, mora odmjeriti kaznu samo na osnovu činjenica o kojima su se strane sporazumjele, a koje su navedene u Sporazumima o potvrdnom izjašnjenju o krivici.

U svakom od Sporazuma prihvaća se da postoji mnogo dokaza da su bosanski Muslimani, bosanski Hrvati i drugi ne-Srbi bili podvrgnuti nehumanim uslovima tokom njihovog zatočenja u logoru Keraterm od otprilike 24. maja 1992. do 5. augusta 1992. To je, između ostaloga, obuhvaćalo: nedovoljne količine hrane i vode, neadekvatnu ljekarsku njegu i tretman, pretrpanost i nedostatak svježeg zraka i kretanja, te nepostojanje odgovarajućih higijenskih uslova. U Presudi o kazni se dokazi o tome detaljnije iznose, zato što se u svakom od Sporazuma o potvrdnom izjašnjenju o krivici podrazumijeva da točka za progon, po kojoj su se svi optuženi potvrdno izjasnili o krivici, obuhvaća te dokaze.

Krivično ponašanje u osnovi osuda za progon za sve optužene sadržano je u činjeničnoj osnovi iznesenoj u svakom od Sporazuma o potvrdnom izjašnjenju o krivici.

Vijeće zatim prelazi na razmatranje faktora relevantnih za odmjeravanje odgovarajuće kazne. Prilikom odmjeravanja kazne, Pretresno vijeće uzelo je u obzir sljedeće faktore: težinu krivičnog djela, uključujući eventualne otežavajuće faktore, olakšavajuće okolnosti, kao i opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije. Pretresno vijeće neće u svrhu ublažavanja kazne uzeti obzir saradnju Sikirice sa Tužilaštvom, jer se ona ne može okarakterizirati kao "značajna".

FAKTORI UZETI U OBZIR PRILIKOM ODMJERAVANJA KAZNE

Duško Sikirica je prihvatio da je bio komandir obezbjeđenja u logoru Keraterm između 14. juna i 27. jula 1992. Iako je on vršio neke upravne radnje, nije imao nikakvu ulogu u efektivnom upravljanju logorom koje je iz policijske stanice Prijedor II vodio Živko Knežević pod opštim rukovodstvom Sime Drljače iz Kriznog štaba. Imao je veoma ograničenu vlast nad svojim kolegama rezervnim policajcima istoga čina i nije imao ovlasti da kažnjava osobe koje su mu bile podređene. Sikirica nije bio odgovoran za osiguravanje adekvatne hrane, odjeće, vode, ljekarske pomoći i zadovoljavajućeg smještaja zatočenika.

Sikirica je prihvatio da je ubio jednog od zatočenika u logoru tako što ga je ustrijelio u glavu. Povrh toga, on prihvaća da postoje značajni dokazi o ubistvima drugih ljudi u Keratermu tokom perioda dok je on obavljao svoju dužnost, iako je sporazumom prihvaćeno da nema dokaza da je on bio prisutan prilikom izvršenja masakra nad više od stotinu ljudi u prostoriji broj 3, niti da je u tom učestvovao na bilo koji način. Osim lišavanja života, Sikirica je prihvatio da postoje dokazi da su u logoru vršena premlaćivanja, silovanja i seksualni delikti, kao i zastrašivanje, ponižavanje i psihološko zlostavljanje zatočenika. On nadalje prihvaća da postoji mnogo dokaza da su zatočenici bili podvrgnuti nehumanim uslovima tokom zatočenja u logoru Keraterm.

Kao komponentu sveukupne težine njegovog krivičnog djela, Vijeće je uzelo u obzir nadređeni položaj Duška Sikirice u Keratermu. Kao komandir obezbjeđenja, Duško Sikirica je prihvatio da je imao tehničku dužnost da spriječi da ljudi ulaze u logor. To što on nije izvršio svoju dužnost da spriječi ljude izvana da dolaze u logor i zlostavljaju zatočenike otežava njegov zločin. Njegov položaj nadređenog takode otežava ubistvo koje je priznao da je počinio.

Kad je riječ o olakšavajućim okolnostima, Vijeće smatra da je glavni faktor koji treba uzeti u obzir prilikom ublažavanja kazne njegova odluka da se potvrdno izjasni o krivici, no uzet će u obzir i njegovo kajanje.

Potvrdno izjašnjavanje o krivici pomaže radu Suda na dva načina: Prvo, ako se potvrdno izjasni o krivici prije početka suđenja, optuženi omogućava Sudu da uštedi vrijeme i napore na sprovođenju dugotrajne istrage i suđenja. Drugo, bez obzira na trenutak potvrdnog izjašnjavanja o krivici, Pretresno vijeće nalazi se u povoljnijem položaju jer potvrdno izjašnjavanje o krivici direktno doprinosi jednom od osnovnih ciljeva Suda, a to je njegova funkcija utvrđivanja istine. Kao što je zaključeno u predmetu Todorović, "potvrdno izjašnjavanje o krivici je *uvijek važno* za svrhu utvrđivanja istine o zločinu".

Prema tome, dok će optuženi koji se potvrdno izjasni o krivici po optužbama kojima se tereti prije početka suđenja dobiti punu olakšicu za to potvrdno izjašnjavanje, onaj koji se potvrdno izjasni nakon toga, dobit će neku olakšicu, ali ne onoliko koliko bi dobio da se potvrdno izjasnio o krivici prije početka suđenja. Stoga, Pretresno vijeće smatra da Duško Sikirica, iako se potvrdno o krivici izjasnio kasnije, treba da dobije neku olakšicu za to potvrdno izjašnjavanje.

Da bi prihvatilo kajanje kao faktor prilikom ublažavanja kazne, Pretresno vijeće mora se uvjeriti da je izraženo kajanje iskreno. S tim u vezi, Pretresno vijeće podsjeća na izjavu koju je Duško Sikirica dao na raspravi o odmjeravanju kazne, i u kojoj je izrazio kajanje za svoje zločine. Pretresno vijeće smatra to kajanje olakšavajućim faktorom za odmjeravanje kazne.

Damir Došen je prihvatio da je bio voda smjene od 6 do 12 ljudi u logoru Keraterm od 3. juna do početka augusta 1992. Kao takav, on je imao izvjesnu ograničenu vlast, iako nije imao čin i iako je bio na istom rangu kao i drugi stražari u njegovoj smjeni. Nije imao ovlasti da bilo koga kazni. Došen nije igrao nikakvu ulogu u upravljanju logorom i nije bio odgovoran za osiguravanje adekvatne hrane, odjeće, vode, ljekarske pomoći i zadovoljavajućeg smještaja.

Damir Došen je prihvatio da postoje dokazi da su se u njegovoj smjeni odigravala premlaćivanja i da je on znao za ta premlaćivanja. Međutim, postoje i dokazi da je on u nekoliko navrata pokušao spriječiti zlostavljanje zatočenika. On prihvaća da su mnogi zatočenici bili premlaćeni za vrijeme zatočenja u logoru Keraterm i da su premlaćivanja prouzrokovala i teške fizičke i duševne patnje žrtvama i onima koji su bili prisutni prilikom tih događaja. On nadalje prihvaća da postoji mnogo dokaza da su zatočenici bili podvrgnuti nehumanim uslovima tokom zatočenja u logoru Keraterm.

Vijeće smatra da je to što je Došen bio na položaju vode smjene otežavajući faktor u njegovom zločinu. On je bio na položaju povjerenja i taj je položaj zloupotrijebio: dozvolio je progon i prešutno prihvatio nasilje nad upravo onim ljudima koje je trebao štiti. Međutim, stupanj otežanja mora biti ograničen u svjetlu ograničene prirode njegovih ovlasti.

Kad je riječ o olakšavajućim okolnostima, Vijeće smatra, zbog istih razloga koji su razmatreni u vezi sa Sikiricom, da Došen, usprkos tome što je njegovo izjašnjavanje o krivici došlo kasnije, treba da dobije neku olakšicu za to izjašnjavanje. Nadalje, Vijeće podsjeća na izjavu koju je Damir Došen dao prilikom rasprave o odmjeravanju kazne u kojoj je izrazio kajanje za svoje zločine. Vijeće smatra da je to kajanje olakšavajući faktor prilikom odmjeravanja kazne. Vijeće je takode uzelo u obzir dokaze da je Došen, kao voda smjene, često djelovao tako da ublaži strašne uslove koji su vladali u logoru Keraterm. Vijeće je te postupke uzelo u obzir prilikom ublažavanja kazne. Kad je riječ o drugim faktorima koje je navela odbrana, Vijeće je zaključilo da se psihičko stanje Damira Došena u vrijeme kad su počinjeni zločini ne može smatrati takvim da bi bilo povod za ublažavanje kazne.

Dragan Kolundžija je prihvatio da je bio voda smjene u logoru Keraterm od početka juna do 25. jula 1992. Kao voda smjene, imao je kontrolu nad 6 do 12 stražara smjene i stoga je imao izvjesnu vlast u logoru Keraterm. Kolundžija prihvaća da je bio na položaju na kojem je mogao utjecati na svakodnevno upravljanje logorom kad je bio na dužnosti.

Nema dokaza da je Kolundžija lično zlostavljao zatočenike ili da je prešutno prihvaćao zlostavljanje od strane drugih. On prihvaća da postoje dokazi da je u logoru Keraterm redovno dolazilo do zlostavljanja zatočenika dok je on bio na dužnosti vode smjene i prihvaća odgovornost za to što je nastavio biti voda smjene iako su mu bili poznati nehumani uslovi u logoru. Konkretno, Kolundžija prihvaća da postoji

mного dokaza da su zatočnici bili podvrgnuti nehumanim uslovima tokom zatočenja u logoru Keraterm.

Vijeće zaključuje da je Kolundžija u logoru bio na sličnom položaju kao i Došen, to jest na položaju vode smjene s ograničenim ovlastima. Time što je nastavio biti voda smjene, iako je znao za uslove koji su vladali, on je zloupotrijebio svoj položaj povjerenja. To u ovom predmetu predstavlja otežavajući faktor, iako ograničene prirode, u skladu s njegovim ovlastima.

Vijeće smatra da se potvrdno izjašnjavanje o krivici Dragana Kolundžije i njegovo povoljno postupanje sa zatočnicima treba uzeti u obzir prilikom ublažavanja kazne.

Vijeće primjećuje da je potvrdno izjašnjavanje o krivici Dragana Kolundžije bilo više na vrijeme u poređenju sa njegovim saoptuženima, s obzirom na to da je on to učinio prije izvođenja dokaza odbrane. Vijeće nalazi da, iako to nije učinjeno na početku postupka, Kolundžija treba da dobije gotovo punu olakšicu za svoje potvrdno izjašnjavanje o krivici.

Nadalje, Vijeće je saslušalo mnogo dokaza o Kolundžijinim naporima da olakša teške uslove u logoru Keraterm za mnoge zatočnike. Vijeće zato smatra da mu kaznu treba ublažiti u značajnoj mjeri.

Vijeće takode podsjeća na izjavu koju je Dragan Kolundžija dao na raspravi o odmjeravanju kazne u kojoj je izrazio kajanje za svoje zločine. Ono smatra da je to kajanje olakšavajući faktor prilikom odmjeravanja kazne.

ODMJERAVANJE KAZNE

U posljednjem odjeljku presude Vijeće razmatra relativnu težinu koju valja pridati gorenavedenim faktorima prilikom odmjeravanja kazne za svakog od optuženih.

Na samom početku, Vijeće konstatira da su Duško Sikirica, Damir Došen i Dragan Kolundžija proglašeni krivim za krivično djelo progona, što je zločin protiv čovječnosti, koji je po samoj svojoj prirodi veoma teško krivično djelo. Ovo krivično djelo, kao i drugi zločini protiv čovječnosti, zahtijeva da su djela optuženih u vezi sa rasprostranjenim i sistematskim napadom na civilno stanovništvo za koji su optuženi znali. Nadalje, progon je jedino krivično djelo navedeno u članu 5 Statuta koje zahtijeva diskriminatornu namjeru i koje, zbog svog karaktera, može obuhvaćati druga krivična djela. Pretresno vijeće u predmetu *Blaškić* i, nedavno, Pretresno vijeće u predmetu *Todorović*, zaključili su da krivično djelo progona zbog tih zasebnih odlika opravdava težu kaznu.

Težina zločina **Duška Sikirice** razlikuje se od ostalih saoptuženih zbog raspona krivičnog ponašanja koje leži u osnovi i, što je značajnije, zbog razmjera njegovog ličnog učešća u zločinima. On je jedini koji je proglašen krivim za ubistvo u logoru, zato što je jednog od zatočenika ustrijelio iz blizine tako da su drugi zatočnici i stražari logora to mogli vidjeti. Kao što je gore razmotreno, taj zločin otežava činjenica da je on bio komandir obezbjeđenja u logoru.

Glavni faktor koji je Pretresno vijeće uzelo u obzir prilikom ublažavanja kazne za Duška Sikiricu je njegovo potvrdno izjašnjavanje o krivici. U obzir je uzeto i njegovo kajanje. Valja primijetiti da bi Sikirica dobio mnogo dulju kaznu u ovom predmetu da se nije potvrdno izjasnio o krivici, čak i uzevši u obzir da je do izjašnjavanja došlo kasno.

Iako je krivično djelo **Damira Došena** teško, budući da je proglašen krivim za zločin progona, Vijeće je, prilikom procjene težine djela, imalo na umu da, iako je on prihvatio da je znao za premlaćivanja u svojoj smjeni, u Sporazumu o potvrdnom izjašnjavanju o krivici ne sugerira se da je on direktno bio uključen u bilo koje od tih premlaćivanja.

Kad je riječ o faktorima koji su uzeti u obzir kao olakšavajući faktori za kaznu, po mišljenju ovog Vijeća najvažniji su Došenovo potvrdno izjašnjavanje o krivici i dokazi o njegovom povoljnom tretmanu zatočenika. U obzir je uzeto i njegovo kajanje za koje je Vijeće zaključilo da je iskreno.

Iako je **Dragan Kolundžija** proglašen krivim za krivično djelo progona, po mišljenju ovog Vijeća težinu krivičnog djela umanjuje činjenica, iznesena u Sporazumu o potvrdnom izjašnjavanju o krivici, da nema dokaza da je on bio lično i neposredno uključen u krivično ponašanje koje leži o osnovi.

Pretno vijeće uzelo je u obzir sljedeće olakšavajuće okolnosti za optuženog Kolundžiju. Prvo, potvrdno izjašnjavanje o krivici do kojeg je, za razliku od saoptuženih, došlo prije nego što je počelo izvođenje dokaza odbrane za Kolundžiju. Drugo, činjenica da su mnogi od zatočenika koji su svjedočili za optužbu rekli da je Kolundžija, u mnogo slučajeva, djelovao tako da ublaži strašne uslove koji su prevladavali u logoru. Ti olakšavajući faktori u velikoj mjeri idu u prilog značajnom smanjenju njegove kazne.

Sada ću pročitati operativni paragraf iz Presude o kazni koju je donijelo ovo Vijeće. On glasi kako slijedi:

Duško Sikirica, Damir Došen i Dragan Kolundžija, molim vas da ustanete.

251. Iz gorenavedenih razloga, razmotrivši argumente strana, dokaze izvedene na raspravi o odmjeravanju kazne, Statut i Pravilnik,

PRETRESNO VIJEĆE IZRIČE SLJEDEĆE KAZNE:

Za DUŠKA SIKIRICU, kazna od 15 godina zatvora, s time da u to treba uračunati 1 godinu, 4 mjeseca i 19 dana od datuma izricanja ove Presude o kazni, kao i ono vrijeme koje će provesti u pritvoru za vrijeme eventualne rasprave po žalbi.

Za DAMIRA DOŠENA, kazna od 5 godina zatvora, s time da u to treba uračunati 2 godine i 19 dana od datuma izricanja ove Presude o kazni, kao i ono vrijeme koje će provesti u pritvoru za vrijeme eventualne rasprave po žalbi.

Za DRAGANA KOLUNDŽIJU, kazna od 3 godine zatvora, s time da u to treba uračunati 2 godine, 5 mjeseci i 6 dana od datuma izricanja ove Presude o kazni, kao i ono vrijeme koje će provesti u pritvoru za vrijeme eventualne rasprave po žalbi.

U skladu s pravilom 103(C), svi osuđeni ostat će u pritvoru Međunarodnog suda dok se ne privede kraju organiziranje njihovog transfera u države gdje će izdržavati kaznu.

Ovime je završeno izricanje Presude o kazni. Sudenje je završeno.
